

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 70. Quid addendum sit circa locum, quo fieri debet restitutio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

extenditur ultra tempus debitum, debentque omnia damna per iniustam dilationem causata compensari, non aliter ac si res debita fuisset ex delicto: iustæ autem causæ differendi, & excusantes à compensatione damnorum secutorum sunt, 1. Si creditor ipse fit in mora, quia solutionem acceptare noluit aut procul discessit non constituto procuratore, qui solutionem admitteret: 2. Si possit opponi iusta exceptio, v. g. quia creditor ipsi vicissim debet & non solvit, L. *Sciendum*, ff. *De usuris*, L. *Quod te mihi* ff. *Si certum petatur*. 3. Si restitui non possit absque scandalo, infamia gravi, damno notabili &c. ut colligetur ex dicendis à n. 409.

361 Q. 70. *Quid addendum sit circa locum, quo fieri debet restitutio.* &c. Seqq. §. 1. Si dominus migrarit aliò, & plus expendisset rem illam tum deferendo secum, quàm iniquus detentor nunc expendat, ut remittat, *Rebell.* negat hunc posse sibi detrahere hunc excessum, quia non debet ex suo delicto lucrum reportare: *Bonac.* & alii affirmant posse, faventque *Vasq.* & *Dicast.* de restit. d. 11. n. 104., quia lucrum illud non est immediatè ex delicto, sed ex circumstantia loci: *Lugo* d. 20. n. 182. probabiliùs sic distinguit, si diminutio sumptuum proveniat ab industria detentoris, aut quia utitur occasione minùs carâ, quàm alii communiter non habent, aut quia vicinior est loco, ubi dominus est, potest sibi retinere, quia non tenebatur peculiarem industriam adhibere, nec dominus jus habet lucrandi expensas aliò qui faciendas per viam ordinariam: si autem inde est, quia pretium traiectionis rerum, v. g. pretium cambiù vel vecturæ decrevit, debitor

non

non potest lucrari, sed pretium illud decrefcit domino, qui cum nondum transfulerit rem suam, jam transfert meliori pretio, ficuti si valor rei ab iniquo detentore conservata creviffet, domino creviffet, quamvis factum efflet occasione iniquæ detentionis.

§. 2. Qui est debitor ex re accepta, vel omnino nescivit rem esse alienam, postea quando id cognoscit & vult restituere, potest expensas necessarias ad dominum monendum, aut prius necessarias ad rem aliò avehendam secum, ubi custodiretur, repetere à domino, vel ex re ipsa accipere, si dominus eas non solvat, sunt enim factæ in bonum domini, nec detentor sine sua culpa tenetur hoc damnum propter dominum subire, uti habet communis cum *7lls. t. 4. d. 3. n. 224.* Quòd si expensæ in transferendo valorem rei æquarent, dominus efflet de hoc monendus per litteras: si tamen detentor culpabiliter differret restitutionem vel admonitionem domini, qui ideo, vel non absolutè, vel non nisi difficiliùs rem suam recipere posset, detentor inciperet esse debitor ex delicto, & tum teneretur ferre sumptus, quia facti non fuiffent à domino, si fuiffet res restituta vel dominus debito tempore admonitus, ita *Lugo* à n. 193.

§. 3. Si debeas aliquid ex re accepta, & remittas, sed pereat apud latorem, si creditor designarat latorem, aut si proprium servum miserat cum literis petitoriis, significabat se velle, ut ei dares, adeoque ad nihil teneberis, si res, quæ perit, fuerit domini siue tua, uti rectè *Lugo* d. 8. à n. 127., tunc enim censetur accepisse per designatum; etiamsi fortè loco designati veniret alius

alius fingens se designatum, si fraudem adverte-
re non potuisti: si autem tradideras ex te, est di-
stinguendum, nam si res sit domini, sive, si rem
eamdem in individuo remittas, quam accepisti,
& absque tua culpa pereat, perit domino, nec ad
aliquid teneris; si pereat eum culpa tua, viden-
dum est, de qua tenearis juxta regulas datas à n.
170. E contra si res; quam remiseras, non sit ea-
dem numero, sed alia ejusdem valoris, quam tu
substitueras, & in via pereat, perit domino, id
est, tibi remittenti, quia creditor necdum acqui-
siverat illius dominium, res autem, quæ sine cu-
jusquam culpa perit, domino perit: Si tamen
pecuniam depositam per mixtionem feceras tu-
am, & postea summam creditoris collegeras in
sacculum servandam ei & remittendam, sicque
tradideris latori, & de via pereat, putat Lugo n.
129. perire creditori, quia reducta erat in eum
statum, in quo antea erat, quando fuit sub domi-
nio creditoris, ergo & nunc censi debet sub
ejus dominio fuisse.

364 §. 4. Si debeas ex delicto, & remittas per la-
torem designatum à domino, qui ita velit rem
suam recipere, si apud hunc pereat, perit do-
mino, uti constat ex dictis: si autem hunc lato-
rem non designarit, sed tu elegeris, hic autem
non restituat, aut etiam sine culpa amittat, ad-
huc teneberis restituere ex vi iniustæ acceptionis
præteritæ, non aliter ac si res casu apud te pe-
riisset, quia teneris dominum efficaciter redde-
re indemnem, & hoc ipsius damnum sequeretur
ex tua iniuria, *Ills. t. 4. d. 3. n. 305. cum com-
muni.*

In quo loco restituendæ sint vel solvendæ res
debitæ

debitæ ex contractu, & per quos Judices possit quis ad hoc cogi, præter regulam generalem, quam dat *Busenb.* suprâ, videri possunt *Lugo* à n. 196. & *Ills.* à n. 225. Ad quid autem teneatur, qui rem restituendam commiserat Confessario, si hic non restituat, dicitur à n. 420.

Q. 71. Cum quantis impensis teneatur debitor ex delicto restituere. *Bl.* §. 1. De hoc variæ sunt sententiæ, quas refert *Lugo* d. 20. l. 8. §. 1. *Cajet. Nav. Med. Arnil. Covarr. Vasq.* & alii dicunt teneri semper cum quocumque damno; consentit *Dicast.* de restit. d. 11. n. 100., si res sit magni momenti, quia creditor habet ius ad rem suam, & debitor debet malitiæ suæ imputare, quòd sine tanto damno nequeat restituere: è contrà non teneri dicunt *Ang. & Almain.*, si debitum non sit tanti momenti, & restitui non possit sine magno damno: *Scot. Gabr. Rich.* dicunt non teneri restituere, qualecumque sit debitum, si sumptus fieri deberent majores, quàm sit debitum; id admittunt *Mol. Tamb. Sporer* t. 4. c. 3. n. 162. *Petsch.* pag. 675., si longè majores sumptus essent faciendi; addit *Silvest.* si deberent æquè magni fieri, quod *Petsch.* dicit esse probabile; *Less.* si res sit parvi momenti & sine sumptu duplo vel triplo majori non possit restitui, consentit *Dicast.* n. 101., si saltem triplo plus deberet impendi; è contrà si sit res magni momenti, *Less.* dicit tum differri posse restitutionem, si sit spes imminuendorum sumptuum: Ratio horum omnium est, quia justitia non adversatur charitati, charitas autem videtur dictare, quòd creditor rationabiliter non postulet restitutionem in tanto rigore & cum damno duplo, triplo, decuplo